

Valnämnden

Inriktning vid rekrytering och bemanning av röstmottagare

Förslag till beslut

1. Inriktning för rekrytering av röstmottagare antas i enlighet med valkansliets förslag.

Sammanfattning

Det finns inga formella krav på vem som ska vara röstmottagare, mer än att röstmottagarna måste genomgå valnämndens utbildning, vilket framgår av vallagen. Det är till exempel inte något krav att röstmottagare bor i den kommun där de ska tjänstgöra och det finns heller inte någon åldersgräns eller några närmare formella regler av jävskaraktär för röstmottagare. Kommunerna skiljer sig åt i synen på rekrytering av röstmottagare. Vissa kommuner anlitar inte personer med politisk anknytning som röstmottagare medan andra valnämnder inte ser ett politiskt engagemang som ett hinder.

Valmyndigheten menar att det väsentliga är att röstmottagarna agerar så att väljarnas förtroende i valprocessen upprätthålls. Valmyndigheten har också framfört att det är bra om kommunen har en så bred rekryteringsbas som möjligt när röstmottagare utses, exempelvis gällande ålder, kön och etnicitet. En rekommendation som den tidigare Vallagskommittén ansåg vara befogad är att en person som kandiderar på lista till valet inte ska vara röstmottagare (E-röstning och andra valfrågor, SOU 2013:24).

Valnämnden i Eskilstuna kommun har inför valen 2018, 2019 och 2022 beslutat om en lokal inriktning för rekryteringen av röstmottagare. Valkansliet har tagit fram ett förslag inför motsvarande beslut om inriktning inför 2024 års val.

Ärendebeskrivning

Krav och kvalifikationer på röstmottagare

- Röstmottagare ska vara minst 18 år gammal på valdagen
- Röstmottagare ska behärska det svenska språket, övriga språkkunskaper är meriterande
- Röstmottagare ska kunna utföra samtliga förekommande arbetsuppgifter i en förtidsröstningslokal/vallokal
- Bemöta och bistå väljare och medarbetare korrekt och professionellt
- Vara effektiv, noggrann och ha förmåga att kunna samarbeta
- Vara införstådd med att arbetet som röstmottagare på valdagen pågår från tidig morgon till sen kväll/natt
- Den som kandiderar till något av de val som ska genomföras får inte tjänstgöra som röstmottagare
- Den som är förtroendevald i Eskilstuna kommun eller Region Sörmland får inte tjänstgöra som röstmottagare under Europaparlamentsval
- Röstmottagare ska inte ha en aktiv roll som företrädare för ett parti i valrörelsen, till exempel som valledare eller som valsedelsutdelare utanför val- eller förtidsröstningslokaler.
- Röstmottagare ska kunna kontaktas via e-post och telefon
- Röstmottagare ska kunna logga in i kommunens valadministrativa system med e-legitimation, för närvarande bank-ID
- Röstmottagare under förtidsröstningen ska kunna logga in i valmyndighetens valadministrativa system Valid med mobilt bank-ID (på en mobiltelefon)
- Röstmottagare ska genomgå valnämndens utbildning för att få tjänstgöra

Utöver ovanstående ska ordförande och vice ordförande i en vallokal dessutom:

- Ta till sig och arbeta enligt de särskilda instruktioner som finns för ordförande respektive vice ordförande
- Leda och fördela arbetet i vallokalen i enlighet med de roller som beskrivs vid utbildningen
- Ansvara för röstmottagarnas schemaläggning
- Ansvara för att vallokalen har ordförande eller vice ordförande på plats under hela tiden
- Ha förmåga att samarbeta med övriga ordföranden i de fall där det är flera valdistrikt i samma lokal. Till exempel tillsammans komma överens om hur gemensamma arbetsstationerna ska bemannas.

Valkansliets bemanning av vallokaler och förtidsröstningslokaler

- Valkansliet bör i den mån det är möjligt eftersträva att placera röstmottagare i lokaler i närheten av bostaden, alternativt i lokaler som röstmottagaren har särskild kännedom om.
- Högst två personer från samma familj får tjänstgöra som röstmottagare i samma vallokal eller förtidsröstningslokal

- Valkansliet ska eftersträva en blandad bemanning i vallokaler och förtidsröstningslokaler sett till erfarenhet som röstmottagare samt ålder, kön och etnicitet.
- I de distrikt där behov finns ska valkansliet eftersträva att bemanna in röstmottagare med språkkompetens i de vanligast förekommande språken.
- Till varje valdistrikt utses åtta röstmottagare, varav en ordförande och en vice ordförande. Vid behov kan ytterligare röstmottagare utses, till exempel för valdistrikt som förväntas ta emot ett stort antal röster.
- Vårdar kan utses för att hjälpa väljare att hitta till rätt vallokal, till exempel i byggnader som omfattar mer än ett valdistrikt.
- För varje förtidsröstningslokal utses en arbetsledare som leder och fördelar arbetet mellan röstmottagarna, och ansvarar för andra uppgifter som tilldelas från valkansliet

Den som tidigare inte haft uppdrag som röstmottagare ska genomgå en enklare kontroll av lämpligheten för uppdraget, till exempel genom en intervju. I de fall valkansliet får kännedom om att röstmottagare inte uppfyller kraven och kvalifikationerna kommer informationen följas upp för bedömning huruvida röstmottagaren ska tillfrågas för nytt förordnande i kommande val. I det fall en röstmottagare uppenbart inte följer valnämndens förhållningssätt eller uppfyller kraven och kvalifikationerna har valnämndens ordförande efter avstämning med valkansliet, rätt att entlediga röstmottagaren.

VALNÄMNDENS KANSLI

Sabine Jensen
Utvecklare

Sara Hallman Jecic
Utvecklare

_____
Beslutet skickas till:
Akten